Bæredygtighedsrelaterede oplysninger

- LinkPension Aftryk Fond 3 (Stabilitetsfokus)

Sammenfatning

LinkPension Aftryk har som ambition at give det bedst mulige miljømæssige og sociale aftryk samtidig med, at der sikres et konkurrencedygtigt afkast. Det finansielle produkt fremmer miljømæssige og/eller sociale karakteristika, men det har ikke Bæredygtig Investering som sit mål.

Opsparingsproduktet ønsker at fremme følgende miljømæssige og sociale karakteristika:

- Opsparingsproduktet fremmer det bedst mulige miljømæssige og sociale aftryk ved at indeholde minimum 50% Bæredygtige Investeringer.
- Opsparingsproduktet foretager investeringer, som er i gang med en tydelig transition.
- Opsparingsproduktet foretager investeringer, som muliggør eller bidrager ansvarligt til, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling.
- Opsparingsproduktet fremmer ansvarlig og bæredygtig virksomhedspraksis gennem afstemninger på generalforsamlinger og ved at indgå i dialog med selskaber bl.a. når der konstateres brud på internationale principper for ansvarlig virksomhedsdrift.
- Opsparingsproduktet ekskluderer investeringer, som Velliv ikke mener er i overensstemmelse med ønsket om at bidrage til en mere bæredygtig verden.

Bidraget til opsparingsproduktets miljømæssige og sociale karakteristika opnås ved produktets investeringsstrategi, som er baseret på fire investeringskategorier:

1. **Frontløbere:** Investeringer, som bidrager særligt positivt til mennesker og klode. Fx ved at bidrage til bedre folkesundhed, vedvarende energi og nye innovative teknologier.
2. **Omstillere:** Investeringer, som er i gang med en tydelig transition, der vurderes at være til gavn for mennesker eller klode. For denne omstilling er der en klar køreplan med konkrete mål og tiltag.
3. **Katalysatorer:** Investeringer, som muliggør eller bidrager ansvarligt til, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling. Fx ved at levere nødvendig teknologi, infrastruktur, finansiering eller mineraler.
4. **ESG-ledere:** Investeringer, som vurderes til at være blandt de bedste inden for deres felt til at varetage miljømæssige (E), sociale (S) og ledelsesmæssige (G) hensyn. De repræsenterer en lang række brancher og sektorer og skal sikre, at investeringerne i LinkPension Aftryk har den nødvendige robusthed og risikospredning.

I LinkPension Aftryk har vi en ambition at sætte det bedst mulige miljømæssige- og sociale aftryk samtidig med, at vi sikrer et konkurrencedygtigt afkast. Investeringsstrategien muliggør investeringer inden for et bredt spektrum af muligheder fx noterede og unoterede aktier, kreditobligationer og alternative investeringer, hvor der balanceres mellem afkast og investeringsrisiko.

Den planlagte andel af investeringer i produktet, som fremmer miljømæssige og sociale karakteristika, er 95%, heraf vil minimum 50% være Bæredygtige Investeringer. Vi har indenfor hver

investeringskategori identificeret en række indikatorer til at overvåge, at produktet efterlever sine miljømæssige og sociale karakteristika. Disse indikatorer er målrettet de enkelte bæredygtighedskarakteristika, som beskrevet ovenfor, og inkluderer bl.a. andel bæredygtige investeringer, børsnoterede aktier og virksomhedsobligationers (umærkede) bidrag til FN's verdensmål, andel investeringer i hhv. Omstillere og Katalysatorer, antal afstemninger på generalforsamlinger og antal dialoger med investeringsmodtagende selskaber. Samtidigt måles der på negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (*"Principal Adverse Impacts, PAI*") i forbindelse med såvel udvælgelse af investeringer samt i den løbende overvågning af investeringerne. Der rapporteres årligt på investeringsbeslutningernes vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Investeringerne i LinkPension Aftryk bliver foretaget med udgangspunkt i Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som er baseret på internationale principper og retningslinjer, herunder FN's Global Compact, FN's vejledende principper for Menneskerettigheder og Erhverv, samt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. I LinkPension Aftryk investeres der både internt samt gennem eksterne forvaltere. For at sikre at udvælgelsen af eksterne forvaltere sker i overensstemmelse med Vellivs holdninger og politik på området, foretages der løbende vurderinger af forvalternes kvaliteter, metoder og processer ift. forvalterens generelle hensyntagen til Bæredygtighedsfaktorer og Bæredygtighedsrisici i deres forvaltning. Der foretages desuden en vurdering af forvalterens metode for opgørelse af Bæredygtige Investeringer, jf. SFDR art. 2.17, for den respektive fond, som Velliv investerer i, med henblik på at vurdere, om investeringerne efterlever Vellivs definerede kriterier for en Bæredygtig Investering og derved bidrager til produktets samlede målsætning om minimum 50% Bæredygtige Investeringer

Produktet arbejder desuden med at påvirke selskaber til at forbedre relevante forhold omkring bæredygtighed i forbindelse med vores indsatser indenfor aktivt ejerskab som både involverer dialog med selskaber samt afstemninger på selskabers generalforsamlinger. Hvis der er uoverensstemmelse mellem investeringerne og Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, vil der som udgangspunkt indgås dialog med selskabet. Hvis der ikke er ønske om eller vilje til forandring fra virksomhedens side af, kan eksklusion i sidste ende være et nødvendigt redskab.

Vellivs definition af en Bæredygtig Investering tager udgangspunkt i EU's Disclosureforordning artikel 2(17). Investeringen skal således leve op til tre kriterier, for at blive kategoriseret som en Bæredygtig Investering og derved indgå i kategorien "Frontløbere":

1. Investeringen skal have et væsentligt positivt bidrag til miljømæssige og/eller sociale mål
2. Investeringen må ikke at gøre væsentlig skade på andre miljømæssige eller sociale mål
3. Investeringen skal følge god ledelsespraksis

Aktiver, der er i overensstemmelse med EU-taksonomien, vurderes som Bæredygtige Investeringer i det omfang, de efterlever Taksonomien (%-delen af aktiviteter, som efterlever Taksonomien, medtages).

Der benyttes data fra en række anerkendte eksterne dataleverandører til at måle og følge op på produktets miljømæssige og sociale karakteristika samt udviklingen i andelen af Bæredygtige Investeringer. Omfanget og kvaliteten af data varierer fortsat og der observeres bedst datadækning for noterede investeringer. Det vurderes ikke, at denne begrænsning påvirker Velliv i at opfylde de bæredygtighedskarakteristika, vi stiller kunderne i udsigt.

Intet bæredygtigt investeringsmål
Dette finansielle produkt fremmer miljømæssige og sociale karakteristika, men har ikke Bæredygtig Investering som sit mål.

For produktets Bæredygtige Investeringer måles der på de obligatoriske negative bæredygtighedspåvirkninger (*"Principal Adverse Impacts, PAI"*), for at redegøre for, at de Bæredygtige Investeringer ikke er til væsentlig skade for nogle af de bæredygtige investeringsmål *("Do No Significant Harm").* For produktets børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer måles der også på hhv. frivillig social PAI 9 (manglende menneskerettighedspolitik), samt klima- og miljørelateret PAI nr. 4 (Investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO_2-emissioner). For sidstnævnte anvendes denne for produktets børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer indenfor GICS-sektorerne "Mining and quarrying" samt "Electricity, gas, steam and air conditioning supply"

Som en del af denne overvågning sikres det, at investeringerne er i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder (PAI 10). Læs mere om *"Do No Significant Harm"* for produktets Bæredygtige Investeringer i sektionen "metoder".

Der rapporteres årligt på PAI'erne i forbindelse med de periodiske produktrapporteringer samt i den årlige Erklæring on investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. For nuværende er der primært data tilgængelig på børsnoterede investeringer, hvorfor vi primært kan monitorere de negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer for disse investeringer. Vi monitorerer også på de øvrige aktivklassers negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i det omfang, vi har tilgængelige data.

Det finansielle produkts miljømæssige eller sociale karakteristika
LinkPension Aftryk har som ambition at give det bedst mulige miljømæssige og sociale aftryk samtidig med, at der sikres et konkurrencedygtigt afkast.

LinkPension Aftryk har følgende miljømæssige og sociale karakteristika:

- ***Opsparingsproduktet fremmer det bedst mulige miljømæssige og sociale aftryk ved at indeholde minimum 50% bæredygtige investeringer.***

LinkPension Aftryk investerer i aktiviteter, der væsentligt bidrager til det bedst mulige miljømæssige- og sociale aftryk. For noterede aktier og virksomhedsobligationer (umærkede) definerer Velliv en Bæredygtig Investering som en investering, der bidrager positivt til et eller flere af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Det positive bidrag fra det enkelte investeringsmodtagende selskab til et eller flere af FN's verdensmål skal være på minimum 33% målt på selskabets aktiviteter. Samtidig må maksimalt 15% af selskabets aktivitet have et negativt bidrag til en eller flere af FN's verdensmål. For de øvrige aktivklasser er der udarbejdet individuelle aktivklasseopgørelser for, hvornår en investering kategoriseres som en Bæredygtig Investering, som beskrives nærmere i afsnittet "metoder".

De Bæredygtige Investeringer kan også indeholde aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU's klassificeringssystem for bæredygtige aktiviteter (EU-taksonomien). I disse tilfælde vil andelen af

investeringen, der er i overensstemmelse med Taksonomien, opgøres som bæredygtig. Produktet har ikke fastlagt mål for dette bidrag.

Metoden for opgørelsen af bæredygtige investeringer beskrives nærmere i sektionen ”metoder”. De bæredygtige investeringer omtales i LinkPension Aftryk som ”frontløbere”.

- ***Opsparingsproduktet indeholder investeringer, som er i gang med en tydelig transition.***

I LinkPension Aftryk inkluderes investeringer, som Velliv vurderer er undervejs med deres transition mod et forbedret aftryk på verden. Investeringerne skal have en klar og gennemsigtig plan med konkrete mål og tiltag for, hvordan de skal nå i mål med deres miljømæssige og/eller sociale omstilling. Investeringerne omtales i LinkPension Aftryk som ”omstillere”. I sektionen ”metoder” fremgår en mere detaljeret beskrivelse af, hvornår en investering vurderes at være en ”omstiller”.

- ***Opsparingsproduktet indeholder investeringer, som muliggør eller bidrager ansvarligt til, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling.***

I LinkPension Aftryk inkluderes ligeledes investeringer, som Velliv vurderer er afgørende for, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres miljømæssige og/eller sociale omstilling. Investeringerne tilbyder bl.a. teknologi, infrastruktur, finansiering eller mineraler, som er nødvendige for en bæredygtig omstilling. Investeringerne omtales i LinkPension Aftryk som ”katalysatorer”. I sektionen ”metoder” fremgår en mere detaljeret beskrivelse af, hvornår en investering vurderes at være en ”katalysator”.

- ***Opsparingsproduktet fremmer ansvarlig og bæredygtig virksomhedspraksis gennem afstemninger på generalforsamlinger og ved at indgå i dialog med selskaber bl.a. når der konstateres brud på internationale principper for ansvarlig virksomhedsdrift.***

Vi arbejder aktivt på at påvirke vores investeringer til at forbedre deres håndtering af relevante bæredygtighedsforhold og lave tiltag, der understøtter den udvikling, vi ønsker at bakke op om. Dette gør vi bl.a. ved afstemning på generalforsamlinger ud fra en fastlagt stemmepolitik. Samtidig arbejder vi aktivt på at understøtte ansvarlig virksomhedsdrift i tråd med FN’s Global Compact principper og OECD’s retningslinjer for multinationale virksomheder. Arbejdet består bl.a. af at gå i dialog med selskaberne, når der konstateres brud – eller risiko for brud - på de internationale principper for ansvarlig virksomhedsdrift. Denne dialog bliver varetaget af vores eksterne datarådgiver, Sustainalytics. Herudover vil vi også indgå i proaktive dialoger med henblik på at fremme bæredygtighed forretningspraksis hos det enkelte selskab. Disse dialoger kan have tematisk fokus og kan eksempelvis omhandle at selskabet skal formulere klimamålsætninger eller arbejdstagerrettigheder i værdikæden. Disse dialoger kan varetages i samarbejde med andre investorer eller selvstændigt, hvor Velliv selv fører dialogen.

For at understøtte ansvarlig virksomhedsdrift stemmer vi via såkaldt proxy voting, hvor Institutional Shareholder Services (ISS ESG) tildeles fuldmagt til at afgive stemmer på vegne af Velliv ud fra vores stemmepolitik, som vi kan afvige fra, hvis vi vurderer, at det mest hensigtsmæssigt. Der afgives stemmer ved alle børsnoterede selskaber i Aftryk. I stemmeafgivelsen forholder vi os til mange forskellige bæredygtighedsrelaterede emner, og vi stemmer ud fra konkrete kriterier, som vi vil, at selskaberne skal opfylde. Det kan eksempelvis være kønsdiversitet i bestyrelserne, at selskaberne sætter klimamål, eller at de rapporterer yderligere om deres påvirkninger på menneskerettigheder og klimaet. Vellivs stemmeafgivelser her samt vores stemmepolitik her.

- ***Opsparingsproduktet ekskluderer investeringer, som Velliv ikke mener er i overensstemmelse med ønsket om at bidrage til en mere bæredygtig verden.***

Velliv ønsker som udgangspunkt ikke at ekskludere investeringsmuligheder, da vi mener, at det ikke skaber reelle forandringer i samfundet. Dog kan eksklusion være nødvendigt i de tilfælde, hvor der ikke vises ønske eller vilje til forandring. Produktet ekskluderer investeringer i selskaber og lande i overensstemmelse med Vellivs generelle eksklusionskriterier. Produktet investerer ikke i:

- Selskaber med omsætning fra udvinding af termisk kul eller kul i energiproduktion, og som har planer om termisk kulekspansion
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra udvinding af termisk kul,
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra udvinding og produktion af olie, naturgas, hvor der benyttes ukonventionelle metoder, som omfatter oliesand, arktisk boring og fracking,
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra udvalgte aktiviteter i den fossile værdikæde eller fra anvendelse af termisk kul, olie og naturgas i energiproduktion, medmindre Velliv vurderer, at selskaberne er i gang med en transition, der er i overensstemmelse med en lavemissionsøkonomi. Dette indebærer, at selskabet har sat ambitiøse klimamålsætninger, ikke har fossile ekspansionsplaner, ikke fører entydigt lobbyarbejde imod Parisaftalen og har god ledelsespraksis og -styring indenfor klimaområdet.
- Selskaber, der producerer kontroversielle våben. Kontroversielle våben defineres i henhold til internationale konventioner som Danmark har underskrevet.
- Selskaber, der ved handel med våben bryder med FN's gældende våbensanktioner, og
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra produktion af tobak.

Af hensyn til demokrati, menneskerettigheder og ytringsfrihed fravælger vi investeringer i statsobligationer udstedt af lande, som vi vurderer, ikke har en tilfredsstillende tilgang til regeringsførelse og forvaltningspraksis.I tillæg til de ovenfor beskrevne screeningskriterier kan Velliv vælge at ekskludere enkeltaktiver på baggrund af aktivets eksponering for bæredygtighedsrisici. Beslutningsprocesser om eventuelt frasalg af enkeltaktiver er forankret i tydelige vurderingskriterier og en afvejning af effekten af frasalg relativt til andre værktøjer, herunder dialog med porteføljeselskaber.

I LinkPension Aftryk har Velliv som supplement til de generelle eksklusionskriterier formuleret produktspecifikke eksklusionskriterier som understøtter produktets fokus på miljømæssige og sociale forhold. For LinkPension Aftryk ekskluderes derfor også selskaber involveret i alkohol, gambling, pornografi og konventionelle våben, og de generelle eksklusionskriterier for virksomheder involveret i tobak og fossile brændstoffer (olie, kul, naturgas og tørv) er i øvrigt skærpet.

Eksklusionskriterierne gælder for Vellivs portefølje af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, som Velliv har på eget depot. Ved indgåelse af aftale med en forvalter skal det sikres, at forvalteren godkender kendskab til Vellivs politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, og at de vil efterleve Vellivs eksklusionskriterier. Velliv kan dog ikke kræve efterlevelse af eksklusionslisten, når det gælder eksterne fonde i børsnoterede investeringer, hvor Velliv ikke har bestemmende indflydelse. På vores hjemmeside fremgår en liste af ekskluderede selskaber og lande. Her kan man også læse om Vellivs tilgang til fossile investeringer.

Investeringsstrategi
I LinkPension Aftryk har vi en ambition om at balancere et konkurrencedygtigt afkast med det bedst mulige miljømæssige- og sociale aftryk.

Derfor arbejder investeringsstrategien i LinkPension Aftryk med fire investeringskategori:

1. Frontløbere
2. Omstillere
3. Katalysatorer
4. ESG-ledere

Investeringerne i **Frontløbere** lever op til Velliv's definition af en Bæredygtig Investering (jf. SFDR 2.17). For noterede aktier og virksomhedsobligationer (umærkede) betyder det, at investeringen har et væsentlig bidrag til et eller flere af FN's verdensmål. Samtidig gør investeringerne ikke væsentlig skade på andre verdensmål, efterlever Vellivs "*Do-No-Significant-Harm*" vurdering samt lever samtidig op til anerkendte principper for ansvarlig virksomhedsledelse. For de øvrige aktivklasser er der udarbejdet individuelle opgørelser for, hvornår en investering lever op til kravene for en Bæredygtig Investering. De bæredygtige investeringer kan også indeholde aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU's klassificeringssystem for bæredygtige aktiviteter (EU-taksonomien). Produktet har ikke fastlagt mål for dette bidrag. Metoden for opgørelse af bæredygtige investeringer er yderligere beskrevet i sektionen "metoder". Andelen af investeringer, som vil falde ind under denne kategori, er minimum 50%.

Investeringerne i kategorien **Omstillere** vurderer Velliv til at være undervejs i deres transition mod et forbedret miljømæssigt- eller socialt aftryk. Fælles for disse investeringer er, at de skal have en klar og gennemsigtig plan og have sat konkrete og realistiske mål og/eller tiltag, som fremmer den miljømæssige og/eller sociale omstilling. Hvad angår investeringer, som vurderes at være undervejs i deres miljømæssige omstilling, er der især fokus på udledningsintensive sektorer, som gennem realiserede reduktioner og ambitiøse mål (eks. ved at have fastlagt klimamål gennem Science Based Target Initiative), er på vej mod et forbedret aftryk på vores miljø og samfund. For noterede aktier og virksomhedsobligationer vil investeringerne bl.a. falde indenfor følgende sektorer: industri, forsyning, materialer og ejendomme. Kategorien indeholder også investeringer, som bidrager til en bedre social

balance i verden. Vores fokus er især på tiltag, der fremmer diversitet, sundhed og trivsel. Heri kan også indgå investeringer i emerging markets, som er i gang med en udvikling for at opnå højere velstand og social levestandard.

Kategorien **Katalysatorer** rummer de investeringer, som Velliv mener muliggør eller bidrager ansvarligt til at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling. Det gør de ved at tilbyde eksempelvis nødvendig teknologi, infrastruktur, finansiering eller mineraler. Velliv udvælger de selskaber, som vurderes at have størst fokus på den grønne eller sociale omstilling, og som har de bedste muligheder for at hjælpe andre med at nå i mål. Til det formål har vi udviklet vores egne sektormodeller med specifikke udvælgelseskrav til investeringer i den enkelte sektor. Investeringerne i denne kategori vil bl.a. falde indenfor følgende sektorer: Finans, informationsteknologi og materialer.

Investeringer i kategorien **ESG-ledere** vurderes til at være blandt de bedste inden for deres industri til at varetage miljømæssige (E), sociale (S) og ledelsesmæssige (G) hensyn. De repræsenterer en lang række sektorer og skal være med til at skabe den nødvendige robusthed og risikospredning i LinkPension Aftryk. Udvælgelseskriterierne for at afspejle ovenstående, er tilpasset den enkelte aktivklasse. For noterede aktier og virksomhedsobligationer omhandler dette krav til investeringens ESG-ratings, hvoraf investeringen skal være kategoriseret som 'industry leader', vurderet på data fra vores eksterne dataleverandører. Samtidig skal investeringerne efterleve FN's Global Compact-principper og følge god ledelsespraksis men har derudover ikke en ambitiøs plan eller eksisterende tiltag som gør, at investeringen falder i de øvrige investeringskategorier.

I LinkPension Aftryk investerer vi i følgende aktivklasser som kan falde indenfor de fire førnævnte investeringskategorier: Aktier, kreditobligationer, private equity, infrastruktur, ejendomme samt skov.

Herudover har investeringsstrategien en række bindende elementer. De bindende elementer i vores investeringsstrategi omfatter:

- Vi fravælger selskaber og lande, som er defineret af Vellivs generelle eksklusionsliste. Hertil ekskluderes investeringer, som bryder med de produktspecifikke eksklusionskriterier.
- De grønne obligationer i produktet skal efterleve ICMA's Green Bonds Principles eller tilsvarende anerkendte retningslinjer
- De certificerede ejendomme i produktet skal efterleve anerkendte certificeringsstandarder fx. DGNB eller tilsvarende retningslinjer

Investeringsstrategien følger derudover de principper og den praksis, som fremgår af Vellivs Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, der bl.a. beskriver de investeringsmæssige eksklusioner. Politikken er baseret på internationalt anerkendte principper for ansvarlig virksomhedsledelse, herunder ledelsespraksis samt vores holdning til skatteplanlægning. Disse er blandt andre:

- FN's Global Compact
- FN's vejledende principper for Menneskerettigheder og Erhverv
- OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder

Andel af investeringer
Den planlagte andel af investeringer, der fremmer miljømæssige og sociale karakteristika, er 95%. Heraf vil minimum 50% være kvalificeret som bæredygtige investeringer.

Overvågning af miljømæssige eller sociale karakteristika
I Velliv overvåger vi de miljømæssige og sociale karakteristika, som produktet ønsker at fremme bl.a. ved brug af data, som vi modtager fra vores eksterne dataleverandører. Der måles på følgende bæredygtighedsindikatorer ifm. efterlevelsen af produktets miljømæssige og sociale karakteristika:

- **Andel bæredygtige investeringer i produktet.** Vi måler på 1) andelen af investeringer, som lever op til Vellivs definition af en Bæredygtig Investering. Dvs. andelen af investeringer som falder under kategorien "frontløbere". 2) andelen af aktiviteter i investeringerne, der er i overensstemmelse med EU's Taksonomiforordning og 3) De Bæredygtige Investeringers bidrag til hhv. miljømæssige og sociale mål. For noterede aktier og virksomhedsobligationer (umærkede) opgøres dette som investeringernes bidrag til FN's verdensmål. For de øvrige aktivklasser er der udarbejdet individuelle aktivklasseopgørelser som beskriver, hvordan vi opgør deres bidrag til miljømæssige og/eller sociale mål.
- **Andel investeringer, som er i gang med en tydelig transition**: Vi måler på andelen af investeringer i LinkPension Aftryk, der falder indenfor investeringskategorien "omstillere", i det omfang data er tilgængelig.
- **Andel investeringer som muliggør eller bidrager ansvarligt til, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling:** Vi måler på andelen af investeringer i LinkPension Aftryk, der falder indenfor investeringskategorien "katalysatorer", i det omfang data er tilgængelig.
- **Antal afstemninger på generalforsamlinger samt antal dialoger med selskaber:** Vi måler på 1) vores stemmeafgivelser til selskabernes ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger samt fordelingen af disse i hhv. miljø/klimarelaterede forslag og forslag relateret til det sociale område og 2) antallet af dialoger med selskaber i vores investeringsportefølje.
- **Eksklusion af selskaber og lande, som ikke er i overensstemmelse med ønsket om at bidrage til en mere bæredygtig verden:** Vi måler på, at der ikke sker brud på vores eksklusionskriterier.

Hertil måler vi også løbende på investeringernes negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI'er) samt investeringernes CO_2 aftryk.

Velliv ønsker som udgangspunkt ikke at ekskludere selskaber, da det ikke vurderes, at det skaber reelle forandringer i samfundet. I tilfælde hvor selskaber ikke lever op til Vellivs Politik for ansvarlig investering og aktivt ejerskab, herunder ikke overholder Vellivs forventninger til ansvarlig virksomhedsdrift, vil der som udgangspunkt først indgås dialog med selskabet. Skabes der ikke tilfredsstillende resultater via dialogen, kan eksklusion være nødvendigt.

De førnævnte overvågninger udføres løbende og der rapporteres årligt på disse overvågninger ifm. offentliggørelsen af de periodiske produktrapporteringer.

Metoder
I Velliv måler, analyserer og vurderer vi, hvordan det går med at fremme de miljømæssige og sociale karakteristika ved brug af bæredygtighedsindikatorer. Til dette bruger vi bæredygtighedsrelaterede data, som vi modtager fra eksterne dataleverandører.

Metode til at måle andel af Bæredygtige Investeringer.
Vellivs definition af en Bæredygtig Investering tager udgangspunkt i EU's definition af en Bæredygtig Investering jf. SFDR artikel 2(17). Investeringer i LinkPension Aftryk skal således generelt set leve op til tre kriterier, for blive kategoriseret som en Bæredygtig Investering og derved indgå i investeringskategorien "frontløbere":

1. Investeringen skal have et væsentligt positivt bidrag til miljømæssige og/eller sociale mål
2. Investeringen må ikke at gøre væsentlig skade på andre miljømæssige eller sociale mål
3. Investeringen skal følge god ledelsespraksis

Som angivet tidligere vil minimum 50% af produktets investeringer karakteriseres som en Bæredygtig Investering. Hvis en %-andel af en investering er i overensstemmelse med EU's Taksonomi opgøres den som en Bæredygtig Investering jf. de tekniske screeningskriterier i EU's Taksonomi og følger ikke principperne jf. SFDR artikel 2(17) som beskrevet ovenfor. I dette tilfælde vil andelen af investeringen, der er i overensstemmelse med EU's Taksonomi opgøres som bæredygtig. Produktet har ikke målsætning for andel af investeringer, som er i overensstemmelse med EU's Taksonomi.

Vurderingen af ovenstående kriterier for en Bæredygtig Investering er tilpasset den enkelte aktivklasse:

1. **Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer**

I opgørelsen af Bæredygtige Investeringer i produktet, er der udviklet særskilte vurderingskriterier for investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer (umærkede). Velliv sonderer i vurderingen mellem de selskaber der er indenfor elforsyningssektoren, og dem som ikke er. Velliv definerer elforsyningssektoren som selskaber indenfor følgende GICS sub-industrier: Electric Utilities, Renewable Electricity og Independent Power Producers and Energy Traders. Hvis der ikke er en GICS sub-industri tilgængelig for den pågældende investering anvendes NACE-gruppe 35.1 "Electric power generation, transmission and distribution" til at identificere selskaber indenfor elforsyningssektoren.

Velliv vurderer behov for denne opdeling, da elforsyningssektorens bæredygtige bidrag ifølge Velliv ikke bør opgøres ud fra FN's verdensmål men snarere andel af elproduktion der stammer fra vedvarende energikilder.

<u>Kriteriet om bæredygtigt bidrag:</u>
For selskaber udenfor elforsyning gælder at:

- Investeringen vurderes af vores eksterne dataleverandører til at have et positivt bidrag til et eller flere af FN's 17 verdensmål på mere end 33%, målt på selskabets aktivitet.
- Investeringen vurderes af vores eksterne dataleverandører til ikke at have et negativt bidrag til et eller flere af FN's verdensmål på mere end 15%, målt på selskabets aktivitet.

For selskaber indenfor elforsyning gælder at:

- Selskabets andel af elgenerering fra vedvarende energi (Sol-, vind-, bio- og vand-energi) skal være over 33% af selskabets samlede elgenerering.
- Selskabets andel af elgenerering fra termisk kul og olie må sammenlagt ikke overskride 15% af selskabets samlede generering af el.

Kriteriet om ikke at gøre væsentlig skade:
Til vurdering af, at selskabet gør væsentlig skade på miljømæssige eller sociale mål tages der udgangspunkt i de obligatoriske PAI'er defineret af EU. PAI indikatorerne dækker både klima og miljørelaterede indikatorer samt indikatorer for det sociale område. PAI'erne afdækkes som følger:

PAI	Tærskel udenfor elforsyning	Tærskel indenfor elforsyning
1. **Drivhusgasemissioner**	Dækkes af PAI 2.	Selskabet bryder med Paris Aligned Benchmark eksklusionskriterier
2. **CO_2-aftryk**	> 174,4 tons CO_2 per mio. investeret	
3. **Investeringsmodtagende virksomheders drivhusgasemissionsintensitet**	> 359 tons CO_2 per mio. omsætning	
4. **Eksponering for virksomheder, der er aktive i den fossile sektor**	'Sand'	
5. **Andel af forbrug og produktion af ikke vedvarende energikilder**	Gennemsnit mellem forbrug og produktion > 87%	
6. **Energiforbrugsintensitet pr. sektor med stor indvirkning på klimaet:** **A: Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri** **B: Råstofindvinding** **C: Fremstillingsvirksomhed** **D: El-, gas- og fjernvarmeforsyning** **E: Vandforsyning** **F: Bygge- og anlægsvirksomhed** **G: Engroshandel og detailhandel** **H: Transport og godshåndtering** **I: Fast ejendom**	• A > 3,9 GWh • B > 3,4 GWh • C >1,9 GWh • D >18,2 GWh • E >1,2 GWh • F >0,2 GWh • G > 0,2 GWh • H > 5,2 GWh • I > 0,9 GWh	
7. **Aktiviteter der påvirker biodiversitetsfølsomme områder negativt.**	'Sand'	'Sand'
8. **Udledning til vand**	> 0,03 tons per mio. investeret	> 0,3 tons per mio. investeret
9. **Andel af farligt affald og radioaktivt affald**	> 0,85 tons per mio. investeret	> 0,85 tons per mio. investeret
10. **Overtrædelser af FN's Global Compact-principper og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder**	'Sand'	'Sand'
11. **Mangel på processer og overholdelsesmekanismer til overvågning af**	'Sand	'Sand'

overholdelse af FN's global compact principper og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder		
12. **Ukorrigeret lønforskel mellem kønnene**	> 30%	> 30%
13. **Kønsdiversitet i bestyrelsen**	< 10%	< 10%
14. **Eksponering for kontroversielle våben**	'Sand'	'Sand'
Frivillig PAI 2.4: Investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO_2-emissioner	'Sand' for selskaber indenfor sektorerne Råstofindvinding og El-, gas- og fjernvarmeforsyning.	Selskabet bryder med Paris Aligned Benchmark eksklusionskriterier
Frivillige PAI 3.9: Manglende menneskerettighedspolitik	'Sand'	'Sand'

Kriteriet om god ledelsespraksis:
Kriteriet for god ledelsespraksis vurderes ud fra, om selskabet bryder med FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder.

I ovenstående vurdering dækkes fire elementer af ledelsespraksis:

- *Solide ledelsesstrukturer*

  Solide ledelsesstrukturer dækker både over den konkrete sammensætning af selskabsledelsen, fx bestyrelsens sammensætning og uafhængighed, revisionsforhold m.m., samt forretningsetiske forhold, som håndtering af korruption m.m.

- *Arbejdstagerforhold*

  Arbejdstagerforhold omhandler arbejdstagerrettigheder, herunder fx fravær af tvangsarbejde, håndtering af sikkerhed på arbejdspladsen, fravær af diskrimination m.m.

- *Aflønning af personale*

  Aflønning af personale omhandler ansættelsesforhold i relation til aflønning, fx retten til kollektiv forhandling samt konkrete lønningsforhold, der evt. kan måles på ift. relative lønforskelle – fx mellem kønnene og mellem medarbejdere og ledelse.

- *Overholdelse af skatteregler*

  Overholdelse af skatteregler omhandler selskabers forvaltning af selskabsskatteforhold.

Tabellen nedenfor viser, hvilke parametre, datapunkter og tærskelværdier, Velliv anvender til at vurdere om selskaber lever op til de fire primære elementer af god ledelsespraksis.

Elementer	Datapunkt	Relevante underliggende indikatorer	Tærskelværdi
Ledelsesstruktur	FN Global Compact Princip 10 – Virksomheder bør modarbejde alle former for korruption,	Revisionsforhold Bestikkelse og korruption Forretningsetik	Brud

	herunder afpresning og bestikkelse		
Arbejdstagerforhold	FN Global Compact Princip 1 – Virksomheder bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder inden for virksomhedens indflydelsesområde	Arbejdstageres menneskerettigheder, herunder arbejdstagerrettigheder	Brud
	FN Global Compact Princip 3 – Virksomheder bør opretholde friheden til organisering og anerkende arbejdstageres ret til kollektive forhandlinger	Fagforeningsfrihed	Brud
	FN Global Compact Princip 4 – Virksomheder bør støtte udryddelse af alle former for tvangsarbejde	Tvungent arbejde	Brud
	FN Global Compact Princip 5 – Virksomheder bør støtte afskaffelse af børnearbejde	Børnearbejde	Brud
	FN Global Compact Princip 6 – Virksomheder bør eliminere diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold	Diskrimination og chikane	Brud
Aflønning af personale	FN Global Compact Princip 1 – Virksomheder bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder inden for virksomhedens indflydelsesområde	Arbejdstageres menneskerettigheder, herunder arbejdstagerrettigheder	Brud
	FN Global Compact Princip 3 – Virksomheder bør opretholde friheden til organisering og anerkende arbejdstageres ret til kollektive forhandlinger	Fagforeningsfrihed	Brud
Overholdelse af skatteregler	FN Global Compact Princip 10 – Virksomheder bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse	Skatteforhold	Brud

2. Eksternt forvalterede unoterede alternative investeringer

For eksternt forvalterede unoterede alternative investeringer foretages en vurdering af forvalterens metode for opgørelse af Bæredygtige Investeringer til at vurdere, hvilke af fondens investeringer, der kan opgøres som bæredygtig iht. Velliv kriterier. I de tilfælde, hvor den eksterne forvalter ikke har defineret en metode for opgørelse af Bæredygtige Investeringer – eksempelvis hvis forvalteren

ikke er underlagt SFDR-lovgivningen - vil Velliv i stedet vurdere fodens samlede strategi/tilgang til at foretage investeringer, der understøtter bæredygtige formål.

Forvalterens metode for opgørelse af Bæredygtige Investeringer eller fondens strategi/tilgang til at foretage investeringer, der understøtter bæredygtige formål, skal efterleve følgende kriterier:

Kriteriet om bæredygtigt bidrag:
Investeringen bidrager væsentligt til en eller flere af FN's Verdensmål. Alternativt er investeringen i overensstemmelse med EU's taksonomiforordning eller tilsvarende taksonomiordninger. Ift. vurdering af væsentligt bidrag til FN's Verdensmål tages der udgangspunkt i Vellivs metodedokument for Bæredygtige Investeringer, hvor der defineres en minimumsgrænse af det positive bidrag til Verdensmålene på 33%. Vurderingen af 'væsentligt' vil dog altid ske ud fra en konkret vurdering af forvalterens metode, typen af unoteret investering samt det datagrundlag, der er tilgængeligt.

Kriteriet om ikke at gøre væsentlig skade:
Der tages hensyn til alle obligatoriske PAI'er eller der er taget foranstaltninger mod negative indvirkninger på de samme områder, som dækkes af PAI'erne. Ligesom for ovenstående tager vurderingen hensyn til det tilgængelige datagrundlag, som vil variere bl.a. af typen af unoteret investering.

Kriteriet om god ledelsespraksis:
Investeringen er i overensstemmelse med gældende internationale principper og retningslinjer for god ledelsespraksis herunder OECD's retningslinjer for multinationale selskaber, FN's Global Compact og FN's vejledende principper for menneskerettigheder og erhverv.

Vurderingerne ovenfor er tilpasset typen af alternativ investering (eksempelvis infrastruktur, skov m.v.). Hvis Velliv vurderer, at forvalterens metode efterlever Vellivs kriterier herfor, vil de af fondens investeringer der er i overensstemmelse med forvalterens metode opgøres som Bæredygtig Investeringer af Velliv.

3. Mærkede obligationer og øvrige obligationer med bæredygtigt fokus

Mærkede obligationer (også kendt som labelled bonds) omfatter obligationer øremærket til grønne, sociale eller bæredygtige formål eller udstedelser hvor finansieringen ikke er øremærket specifikke projekter, men hvor renten justeres baseret på konkrete ESG-mål.
Hertil findes også andre type af obligationer, der ikke omtales som mærkede obligationer, men hvor investeringen har et bæredygtigt fokus. Der er her tale om finansielle instrumenter, hvor afkast eller eftergivelse af gæld knyttes til målbare miljømæssige og sociale resultater.

For vurderingen af, om en mærket obligation eller obligation med bæredygtigt fokus af Velliv kan opgøres som en Bæredygtig Investering anvendes data fra en ekstern dataleverandør til vurdering af nedenstående kriteirer:

Kriteriet om bæredygtigt bidrag:
Kriteriet om bæredygtigt bidrag vurderes på udstedelsesniveau og er derved ens på tværs af udstedelser fra hhv. lande, stater og multilaterale aktører. For mærkede obligationer gælder det at de skal opfylde minimum en af to nedenstående kriterier:

- Skal have en use-of-proceeds SDG score fra vores eksterne leverandør på minimum 2,67. Eftersom Vellivs dataleverandør anvender en score mellem 1-4 vurderes det at tilsvarer kravet på minimum 33% positivt bidrag for (unoterede) investeringer i børsnoterede aktier eller virksomhedsobligationer.

- At minimum 33% af udstedelsens use-of-proceeds er i overensstemmelse med EU's Taksonomi.

Kriteriet om ikke at gøre væsentlig skade:

- Selskaber

Følger samme kriterier som beskrevet i punktet "1. Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer".

- Stater:

Landet må ikke bryde med de PAI'er defineret af EU, der er målrettet stater og multilaterale aktører:

PAI	Tærskel
15. **Drivhusgasintensitet**	Udstederen er blandt de 10% højest udledende stater
16. **Investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder**	Udstedere som Velliv vurderer på systematisk og alvorlig vis krænker sociale rettigheder

- Multilaterale aktører:

Aktøren må ikke bryde med de PAI'er defineret af EU, der er målrettet stater og multilaterale aktører:

PAI	Tærskel
15. Drivhusgasintensitet	Udstederen er blandt de multilaterale aktører med 10% højest drivhusgasintensitet
16. Investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder	Udstederen vurderes af Vellivs eksterne dataleverandør at være involveret i kontroverser med væsentlig (signifikant) indvirkning på interessenter eller miljøet

Kriteriet om god ledelsespraksis:

Kriteriet om god ledelsespraksis vurderes både på udstedertypen og på selve udstedelsen.
Specifikt for udstedertypen finder 'god ledelsespraksis' kun anvendelse for selskaber, og der foretages derfor ikke en vurdering på de konkrete stater eller multilaterale aktører. Vurderingen for selskaber følger de samme kriterier som beskrevet i punktet "1. Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer".

For den konkrete udstedelse – uagtet udstedertypen – foretages der en vurdering af, om udstedelsen lever op til internationale standarder for mærkede obligationer (ICMA-principperne)[1]. Udstedelsen skal have en score på minimum 1,75 eller derover, svarende til, at den eksterne leverandør vurderer udstedelsens efterlevelse af internationale standarder som 'middel'.

Hvor Vellivs eksterne dataleverandør ikke foretager vurdering af en mærket obligation eller anden udstedelse med bæredygtighedskarakteristika fra statslige eller multilaterale aktører foretager Velliv en kvalitativ vurdering af udstedelsens bidrag til sociale eller miljømæssige mål samt efterlevelsen af internationale standarder for mærkede obligationer til vurdering af, om udstedelsen efterlever Vellivs kriterier for en Bærdygtig Investering.

[1] International Capital Market Association (ICMA) er en global handelssammenslutning, som leverer industridrevne standarder og anbefalinger til den finansielle sektor.

4. **Realkreditobligationer**

Det er udelukkende realkreditobligationer, der enten er mærket "Energy Efficient Mortgage Label (EEML)" eller "social impact" realkreditlån udstedt af danske realkreditinstitutter, der af Velliv kan opgøres som Bæredygtige Investeringer. De vurderes at efterleve Vellivs kriterier indenfor hhv. kravet om positivt bidrag, ikke gøre væsentlig skade og kriteriet om god ledelsespraksis.

Metode til at måle efterlevelse af god ledelsespraksis for artikel 8 investeringer

Jf. Disclosureforordningen skal alle investeringer i et opsparingsprodukt, som oplyser iht. forordningens artikel 8 efterleve god ledelsespraksis. Vurderingen af god ledelsespraksis for produktets investeringer anvender samme kriterier, som beskrevet i sektionen ovenfor.

Metode til at måle de bæredygtige investeringers bidrag til hhv. miljømæssige og sociale mål.

De Bæredygtige Investeringers bidrag til hhv. miljømæssige og sociale mål vurderes for noterede aktier og virksomhedsobligationer med udgangspunkt i deres positive bidrag til FN's verdensmål, målt på selskabets aktivitet. Denne vurdering foretages på baggrund af investeringens underliggende aktivitet, hvoraf en aktivitet kun kan bidrage til ét verdensmål. Således kan en investering bidrage til både miljømæssige og sociale mål, når der ses på tværs af investeringens aktiviteter, hvis de respektive aktiviteter bidrager til forskellige verdensmål. Vi benytter data fra eksterne dataleverandører til at opgøre, hvilke verdensmål investeringen bidrager til.

De bæredygtige børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer bidrager til **miljømæssige mål**, når den positivt til verdensmål nr. 6 (rent vand og sanitet), nr. 7 (bæredygtig energi), nr. 11 (bæredygtige byer og lokalsamfund), nr. 12 (ansvarligt forbrug og produktion), nr. 13 (klimaindsats), nr. 14 (livet i havet) og nr. 15 (livet på land).

Tilsvarende har de bæredygtige børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer et positivt aktivitetsbidrag til **sociale mål**, når den bidrager positivt til verdensmål nr. 1 (afskaf fattigdom), nr. 2 (stop sult), nr. 3 (sundhed og trivsel), nr. 4 (kvalitetsuddannelse), nr. 5 (ligestilling mellem kønnene), nr. 8 (anstændige jobs og økonomisk vækst), nr. 9 (industri, innovation og infrastruktur), nr. 10 (mindre ulighed), nr. 16 (fred, retfærdighed og stærke institutioner).

Verdensmål nr. 17 (partnerskab for handling) indgår ikke i ovenstående, da denne er målrettet statsobligationer, som har en særskilt opgørelsesmetode i produktet jf. beskrivelsen af 'labeled bonds' nedenfor.

Når der opgøres og rapporteres (eks. i periodiske rapporteringer) på de bæredygtige investeringers bidrag til miljømæssige- og sociale mål fordeles hele den bæredygtige investering ift. dens bidrag. Det betyder, at hvis 50% af investeringen bidrager til miljømæssige mål og 50% af investeringen bidrager til sociale mål fordeles investeringen med 50% til hhv. miljømæssige og sociale mål. Hvis investeringen har 40% bidrag til miljømæssige mål og 30% bidrag til sociale mål fordeles hele investeringen iht. forholdet mellem bidraget til miljømæssige og sociale mål.

Obligationer udstedt som "green bonds" indgår 100% i opgørelsen af bidrag til miljømæssige mål mens "social bonds" bidrager 100% til sociale mål. Skovinvesteringer indgår 100% i opgørelsen af bidrag til

miljømæssige mål. Investeringer indenfor produktets øvrige aktivklasser vurderes efter interne kriterier ud fra en case-by-case tilgang som afhænger af omfanget af tilgængelige data for den pågældende investeringer. Investeringer i ikke-labeled stats- og realkreditobligationer indgår ikke i opgørelsen grundet manglende data til brug for vurdering af deres bidrag. Disse aktivklasser vil indgå i opgørelsen når data vurderes tilstrækkelige.

Metode til at måle investeringer, som er i gang med en tydelig transition.
Investeringerne i investeringskategorien, **Omstillere,** vurderer Velliv til at være undervejs i deres omstilling mod et forbedret aftryk på verden. For investeringerne i denne investeringskategori er der et fælles krav på tværs af aktivklasserne om, at investeringen skal have en klar og gennemsigtig plan samt sat konkrete og realistiske mål og/eller tiltag for den miljømæssige og/eller sociale omstilling. For hver aktivklasse er der desuden formuleret yderligere individuelle krav for, hvornår investeringen kan indgå i denne investeringskategori. For børsnoteredenoterede aktier og virksomhedsobligationer omhandler disse krav, at der er fastlagt troværdige klimamål, som er godkendt af Science Based Targets Initiative. For de unoterede investeringer vurderes der for den enkelte investering om den har fastlagt troværdige klimamål eller sociale mål ud fra indikatorer, som passer til den enkelte aktivklasse. Dette kan eksempelvis være godkendelse fra Science Based Targets Initiative eller at investeringen har CO_2e reduktionsmålsætninger.

Metode til at måle investeringer, som muliggør eller bidrager ansvarligt til, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling.
For investeringerne i investeringskategorien, **Katalysatorer**, som muliggør eller bidrager ansvarligt til, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling, har Velliv udviklet sektormodeller til udvælgelse af investeringer. Disse sektormodeller udvælger børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer indenfor forskellige sektorer såsom finans, it-teknologi og materialer, som Velliv vurderer er centrale for at understøtte, at andre aktører kan fortsætte deres udvikling eller nå i mål med deres omstilling. Modellerne stiller specifikke krav for den enkelte sektor for at kunne indgå i investeringskategorien.

Eksempelvis har Velliv udviklet sin egen sektormodel til udvælgelse af investeringer i banker. I denne sektormodel udvælger vi bl.a. investeringer ud fra deres andel af grønne/sociale gæld- eller kapitalmarkedsudstedelser de seneste to år. Samtidig har vi fastlagt et maksimum for, hvor stor en andel fossile kapitalmarkedsudstedelser, som investeringen må have.

Tilsvarende har vi en sektormodel til udvælgelse af investeringer i mineselskaber. Denne model skal identificere investeringsmuligheder i mineselskaber, hvor transitionsmetaller udgør en væsentlig andel af selskabets samlede udvindinger. I LinkPension Aftryk definerer vi transitionsmetaller som kobber, nikkel, litium og kobolt. Disse fire metaller indgår også i EU's Critical Raw Materials liste over strategiske råstoffer. Samtidig screener vi investeringsmulighederne på en række ESG-parametre for at identificere de investeringsmuligheder som er bedst til at tage hensyn til miljømæssige og sociale forhold.

Det vurderes, at det ikke er alle aktivklasser, der kan anses som katalysatorer og derfor indgår alternative investeringer samt stats- og realkreditobligationer for nuværende ikke i denne kategori.

Metode til at måle ansvarlig og bæredygtig virksomhedspraksis via aktivt ejerskab.
Velliv afgiver stemmer på selskabernes ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger via proxy voting hvor vores eksterne datarådgiver, ISS ESG, har fuldmagt til at stemme på vegne af Velliv ud fra vores stemmepolitik. Vi får løbende rapporteringer fra ISS ESG ift. afgivne stemmer, som vi benytter til vores opgørelser.

Vi fører aktiv ejerskabsdialog både selvstændigt, via andre investorer og gennem vores datarådgiver, Sustainalytics. For alle tre typer af aktiv ejerskabsdialog fører vi protokol over vores dialoger og udfaldet af disse, herunder om dialogerne ikke har givet de ønskede ændringer i virksomhedspraksis hvilket ultimativt kan føre til eksklusion.

Metode til at måle eksklusion af selskaber og lande, som ikke er i overensstemmelse med ønsket om at bidrage til en mere bæredygtig verden.
For at efterleve miljømæssige og sociale minimumskrav opdaterer vi to gange årligt vores generelle eksklusionsliste. Det gøres to gange årligt for at sikre, at kriterierne stadig er gældende for de allerede ekskluderede virksomheder. Samtidig skal opdateringen sikre, at nye virksomheder, som omfattes af kriterierne, også ekskluderes. I den forbindelse måler vi løbende på at der ikke sker brud på vores eksklusionskriterier. Vellivs landeeksklusioner opdateres én gang årligt. For de produktspecifikke eksklusionskriterier vurderer vi løbende, om der er behov for tilpasninger.

Datakilder og databehandling
Vi benytter data fra eksterne leverandører og fondsforvalterne til at måle på de miljømæssige og sociale karakteristika samt kriterierne om bæredygtigt bidrag, ikke at gøre væsentlig skade og god ledelsespraksis. De eksterne data leverandører er bl.a.:

- Sustainalytics
- ISS ESG
- MSCI
- Velliv Ejencomme
- Maplecroft

De data, vi får leveret, kontrollerer vi løbende for at sikre datakvaliteten. Vi indhenter yderligere data, hvis der er behov for det.

For børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer benyttes rapporterede tal ved opgørelse af andelen af investeringen i overensstemmelse med EU's klassificeringssystem. For opgørelse af andel Bæredygtige Investeringer anvendes data fra anerkendte dataleverandører for opgørelse af bidrag til FN's verdensmål. I det omfang, der indgår unoterede aktiver, indsamles information vedr. den enkelte aktivklasse. Er der investeringsmodtagne selskaber, hvor det ikke kan opgøres, om der er bidrag til FN's verdensmål, medregnes investeringen ikke i opgørelse af andel bæredygtige investeringer.
Der foretages løbende analyser af data og historiske data bliver gemt, så vi kan identificere eventuelle afvigelser.

Vi har anerkendte og efterprøvede systemer, som behandler de leverede bæredygtighedsdata efter de forretningsgange og arbejdsgange, der gælder på området og som bygger på samme principper som gælder for finansielle data.

Begrænsninger mht. metoder og data
Omfanget og kvaliteten af tilgængelige bæredygtighedsdata varierer fortsat. I Velliv har vi pt. primært data på noterede selskaber, og i mindre grad på unoterede investeringer.

Vi forventer, at både omfanget og kvaliteten af tilgængelige data vil blive bedre i de kommende år. Desuden forventer vi, at forbedring af adgang til data samt erfaringer med området generelt i branchen vil betyde, at metoder og tilgang skal tilpasses. De tilgængelige data, Vellivs metoder og den implementerede systemunderstøttelse sikrer, at vi løbende kan følge og vurdere fremme af miljømæssige og sociale karakteristika samt udviklingen i andelen af Bæredygtige Investeringer. Begrænsningerne i metoder og data påvirker således ikke opfyldelse af de bæredygtighedskarakteristika, vi stiller i udsigt overfor kunden.

Due diligence
Udvælgelse af investeringer sker i en kombination af intern forvaltning og forvaltning via eksterne forvaltere. For at sikre, at udvælgelsen af eksterne forvaltere sker i overensstemmelse med Vellivs holdninger og politik på området, foretages der løbende vurderinger af de eksterne forvalters kvaliteter, metoder og processer. Velliv arbejder fortrinsvis sammen med kapitalforvaltere, der også har tilsluttet sig det FN-støttede Principles for Responsible Investments (PRI) eller opererer med tilsvarende principper.

I processen for udvælgelse af fonde og forvaltere indgår en vurdering af forvalternes kompetencer og standarder indenfor ansvarlige investeringer, deres tilgang til og håndtering af miljømæssige, sociale og governance-relaterede forhold, samt om der er overensstemmelse med de bæredygtighedskarakteristika som LinkPension Aftryk fremmer. Her vurderes også potentielle bæredygtighedsrisici ved investeringen, og det afdækkes om investeringen vil leve op til Vellivs Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

Politik for aktivt ejerskab
Investeringerne bliver foretaget med udgangspunkt i Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som er baseret på internationale principper og retningslinjer, herunder FN's Global Compact, FN's vejledende principper for Menneskerettigheder og Erhverv, samt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

Velliv arbejder aktivt for at påvirke virksomheder, vi investerer i, til at forbedre deres håndtering af relevante bæredygtighedsforhold og bæredygtighedsrisici. Arbejdet består af dialog med virksomhederne, og ved at stemme på deres generalforsamlinger. Når der stemmes, sker det med udgangspunkt i Vellivs egen eller de eksterne forvalteres stemmepolitik.

Velliv ønsker som udgangspunkt ikke at ekskludere selskaber, da det ikke vurderes, at det skaber reelle forandringer i samfundet. I tilfælde hvor selskaber ikke lever op til Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab og ikke overholder Vellivs forventninger til ansvarlig virksomhedsdrift, vil der som udgangspunkt indgås dialog med selskabet. Eksklusion kan anvendes, hvis der ikke er ønske om eller vilje til forandring fra selskabernes side.

Angivet referencebenchmark
Der er ikke udpeget et indeks som referencebenchmark med henblik på at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika.